

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

Nr. 122

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 7 mei 2009

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 24 april 2009 inzake de geannoteerde agenda van de Onderwijs-, Jeugd- en Cultuurraad van 12 mei 2009 (Kamerstuk 21 501-34, nr. 120). Tevens is kennisgenomen van het verslag van de Europese Raad van de Europese Unie voor Onderwijs, Jeugd en Cultuur van 16 februari 2009, aangaande het onderdeel Jeugd (Kamerstuk 21 501-34, nr. 119) en het verslag van de informele gezinsministersbijeenkomst 4–5 februari 2009 te Praag (Kamerstuk 21 501-34, nr. 117). Ook bij het fiche: Beschikking inzake MEDIA Mundus (Kamerstuk 22 102–889) hebben de leden enkele vragen. Bij brief van 6 mei 2009 heeft de minister de vragen beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie
Van Bochove

Griffier van de commissie
De Kler

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Depla (PvdA), Slob (CU), Remkes (VVD), Van Bochove (CDA), voorzitter, Joldersma (CDA), De Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Dijk (CDA), Leerdam (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Roefs (PvdA), ondervoorzitter, Verdonk (Verdonk), Van Leeuwen (SP), Biskop (CDA), Bosma (PVV), Pechtold (D66), Zijlstra (VVD), Langkamp (SP), Van Dijk (SP), Besselink (PvdA), Ouwehand (PvdD), Dibi (GL) en Smits (SP).
Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Gill'ard (PvdA), Anker (CU), Van Miltenburg (VVD), Atsma (CDA), Ferrier (CDA), Sterk (CDA), Vietsch (CDA), Schinkelshoek (CDA), Jacobi (PvdA), Elias (VVD), Timmer (PvdA), Van Dam (PvdA), Van der Burg (VVD), Gesthuizen (SP), Jonker (CDA), Fritsma (PVV), Van der Ham (D66), Ten Broeke (VVD), Van Bommel (SP), Leijten (SP), Bouchibti (PvdA), Thieme (PvdD), Peters (GL) en Gerkens (SP).

Inhoudsopgave		blz.
I	Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
1.	Inleiding	2
2.	Geannoteerde agenda OJC-Raad van 12 mei 2009	2
3.	Fiche: Beschikking inzake MEDIA Mundus Verslag informele bijeenkomst gezinsministers van	3
4.	4–5 februari 2009	3
II	Reactie van de minister	4

I VRAGEN EN OPMERKINGEN UIT DE FRACTIES

1. Inleiding

De leden van de fracties van het CDA, de PvdA en de SP hebben kennisgenomen van de agenda van de Onderwijs-, Jeugd- en Cultuurraad van 11 en 12 mei a.s.. Naar aanleiding daarvan hebben zij de volgende vragen en opmerkingen. Zij vragen de minister die mee te nemen naar de OJC-Raad.

2. Geannoteerde agenda OJC-Raad van 12 mei 2009

Benchmarks in het onderwijs

Ten aanzien van de geannoteerde agenda voor de OJC-Raad van 12 mei a.s hebben de leden van de CDA-fractie de volgende opmerkingen. Zij zijn tevreden met de resultaten van de Nederlandse inzet ten aanzien van de benchmarks. Wel zijn zij benieuwd naar de uitwerking van de «best practices» op dit gebied en zouden zij graag zien dat de minister hier aandacht voor vraagt. Terecht beschrijft de minister het belang van het Europese Kwalificatiekader (EKK). Uit het onderzoek van de Kamer naar competentiegericht onderwijs in het mbo bleek echter dat Nederland achter loopt bij de rest van de EU als het gaat om het aansluiten bij dit EKK. Hoe gaat de minister dit oppakken?

De leden van de PvdA-fractie zijn blij dat er is besloten dat er niet zomaar vijf extra benchmarks worden ingevoerd. De administratieve lastendruk zou niet opwegen tegen de extra gegevens die wij zouden verwerven. De leden zijn blij met de keuze voor de vijf benchmarks die meteen van kracht zijn. Wel vragen zij waarom de doelen die we willen halen zijn bijgesteld, zoals bijvoorbeeld het doel «40% heeft tertiair onderwijs gevolgd» in plaats van «50% heeft een diploma». Waarom is de ambitie verminderd? Geldt dit ook voor andere doelen en welke motivatie ligt daaraan ten grondslag. De leden vinden dat we niet te makkelijk onze doelstellingen moeten verlagen.

Ook vragen deze leden hoe het subsidiariteitsbeginsel zich verhoudt ten opzichte van deze doelstellingen? De leden zijn het met de minister eens dat onderwijs vooral een zaak van de lidstaten zelf is, maar zij zien ook de kracht van de ambitie van alle lidstaten om samen de kenniseconomie van Europa tot grotere hoogte te brengen.

De leden van de SP-fractie zien niets in de streefwaarden (benchmarks) uit het werkprogramma onderwijs en training, ook niet nu het aantal is verminderd van tien naar vijf. Los van de inhoud gaan ook deze vijf streefwaarden in tegen het principe dat onderwijs een nationale aangelegenheid is. Waarom hecht het kabinet niet meer waarde aan dit uitgangspunt? Het kabinet heeft immers ook in het verleden aangegeven van mening te zijn dat onderwijs een nationale aangelegenheid is. Als de streefwaarden vrijwillig zijn, waarom dan toch Europees regelen en dit niet overlaten aan de lidstaten? Hoe verenigt het kabinet het akkoord gaan met de uitspraak

van minister Plasterk: «Als we er steeds maar weer een schepje bovenop doen, wordt straks het hele onderwijsbeleid vanuit Brussel bepaald»?¹

Partnerschappen tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven

De leden van de PvdA-fractie ondersteunen net als de minister het streven van het Tsjechisch voorzitterschap om de relatie tussen bedrijfsleven en onderwijs te verbeteren. Kan de minister aangeven wat de concrete voorstellen zijn en waarom hij in zijn reactie aangeeft dat Nederland daar al heel veel aan doet? Ziet hij deze ambitie niet als uitdaging om in Nederland de afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven te verbeteren? Want hoewel wij hier al veel aan doen, is er nog een wereld te winnen, zo vinden deze leden.

Volgens de leden van de SP-fractie is het niet nodig dat Europees wordt geregeld hoe het bedrijfsleven contact houdt met onderwijsinstellingen. De minister schrijft dat Nederland voldoet aan hetgeen wordt voorgesteld en dat hij daarom akkoord gaat met de raadsconclusies. Dat is een praktische benadering. Is het kabinet het met de leden van de SP-fractie eens dat Europa hier eigenlijk niet over gaat? Wat voegt het toe wanneer er Europese afspraken zijn? Wanneer de waarden worden aangepast en Nederland voldoet niet meer, gaat het kabinet dan nog steeds akkoord, zo vragen deze leden?

Cultuur

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de inzet van de minister ten aanzien van cultuur als katalysator van de creativiteit en innovatie. Zij kunnen daarmee instemmen.

3. Fiche: Beschikking inzake MEDIA Mundus

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat het bij de beschikking inzake MEDIA Mundus gaat om een besluit tot vaststelling van een samenwerkingsprogramma ter stimulering van de audiovisuele sector in de EU richting derde landen. Nederland draagt ook bij aan dit stimulerings-/samenwerkingsprogramma en Nederland ondersteunt deze opzet. Deze leden kunnen daarmee instemmen.

Met het MEDIA Mundus-programma komt er in drie jaar 15 miljoen euro vrij voor de Europese audiovisuele sector. De leden van de SP-fractie vrezen dat hiermee opnieuw geld wordt vrijgemaakt voor de zelfpromotie van Europa. Hoe gaat Nederland dit voorkomen? Op wat voor manier hebben Nederlandse burgers hier concreet voordeel van, zo vragen deze leden.

4. Verslag informele bijeenkomst gezinsministers van 4–5 februari 2009

Tijdens de Informele bijeenkomst van EU-gezinsministers op 4 en 5 februari jl. stond het thema «Europese werkgelegenheidsstrategie en kinderopvang» centraal.

De leden van de CDA-fractie betreuren het dat minister Rouvoet met het verslag van de informele bijeenkomst van gezinsministers de Kamer geen inzicht geeft in wat de inbreng van Nederland geweest is. Het is interessant om te zien op welke punten er discussie ontstond, onder andere de vrije keuze van ouders om arbeid en zorg naar eigen goeddunken in te vullen, waarbij Oost-Europese landen benadrukten dat de «specialisatie» van arbeid (de man) en zorg (de vrouw) aan de lidstaten of gezinnen over

¹ <http://www.refdag.nl/artikel/1392345/Plasterk+tegen+meer+EU+bemoeienis+met+onderwijs.html>

ter laten. Werd dit punt ook betrokken bij de geuite bezorgdheid onder de lidstaten ten aanzien van het te lage geboortecijfer, zo vragen deze leden. Ook willen de leden van deze fractie weten hoe de minister heeft gereageerd op het voorstel van het voorzitterschap om vrouwen die zich volledig wijden aan de zorg voor hun kleine kinderen daarvoor te herwaarderen/belonen? Wat was nou het uiteindelijke voorstel van het voorzitterschap: herwaarderen of belonen, waarbij de leden van de CDA-fractie onder het laatste een financiële (materiële) beloning verstaan. De discussie krijgt een vervolg in de bijeenkomsten van ministers van Sociale Zaken. De leden van de CDA-fractie gaan ervan uit dat hiermee niet bedoeld wordt dat de ministers voor Jeugd en Gezin hiermee hun discussie hebben afgesloten. Is dat waar, zo vragen zij. In hoeverre gebruikt Nederland dergelijke debatten met Europese collega's om ook op nationaal niveau te komen met formulering van departementoverstijgend beleid? Is er overleg geweest met de minister van Sociale Zaken en wat is daarbij de input van de minister voor Jeugd en Gezin geweest?

Voor de leden van de SP-fractie geldt als uitgangspunt dat kinderopvang betaalbaar en van goede kwaliteit moet zijn. Kinderopvang is tevens iets wat niet Europa, maar Nederland het beste zelf kan regelen. Helaas ziet het er naar uit dat dit kabinet vooral wil bezuinigen op de kinderopvang en met name de gastouderopvang. Ook het niet indexeren van de tarieven in de kinderopvang maakt dat veel ouders financieel in de knel raken en hierdoor steeds meer genoodzaakt worden om te stoppen met werken omdat zij de kinderopvang niet kunnen betalen, zo stellen deze leden. Uitgangspunten van de EU zijn gericht op het belang van het kind, de kwaliteit van kinderopvang en de vrijheid van gezinnen om zelf te kunnen kiezen. De leden van de SP-fractie onderschrijven deze uitgangspunten. Deze leden vragen de minister of hij deze mening ook deelt. Want als de bezuinigingen op de kinderopvang doorgaan valt de keuzevrijheid voor ouders weg, zo merken zij op. Vooral voor de ouders met de laagste inkomens wordt de kinderopvang onbetaalbaar. Zij zullen zich genoodzaakt voelen om te stoppen met werken. Is de minister het met deze leden eens dat dit een onwenselijke situatie is? Wat gaat de minister doen om dit te verbeteren, zo vragen zij.

Tot slot merken de leden van de SP-fractie op dat het doel voor de lidstaten is zorg te dragen voor een opvangaanbod van tenminste 33% voor kinderen tot drie jaar en tenminste 90% voor kinderen van drie tot de leerplichtige leeftijd. Kan de minister aangeven of Nederland dit doel haalt? Wat zijn de huidige percentages? Wat zijn de verwachte percentages als de bezuinigen op de kinderopvang doorgang zullen hebben, zo willen deze leden weten.

II REACTIE VAN DE MINISTER

Inleiding

Allereerst dankt de minister de fracties van het CDA, de SP, de VVD en de PvdA voor hun vragen en opmerkingen bij de brief d.d. 24 april 2009 inzake de Raad voor Onderwijs, Jeugd en Cultuur van 11 en 12 mei 2009. De minister hecht grote waarde aan de betrokkenheid en inhoudelijke inbreng van de Kamer in de Europese beleidsdiscussie.

2. Geannoteerde agenda OJC-Raad van 12 mei 2009

Benchmarks in het onderwijs

Ten aanzien van de geannoteerde agenda voor de OJC-Raad van 12 mei a.s geven de leden van de CDA-fractie aan benieuwd te zijn naar de

uitwerking van de «best practices» op dit gebied en zouden zij graag zien dat de minister hier aandacht voor vraagt. Tevens vraagt de CDA-fractie aan de minister hoe de minister de achterstand van Nederland aangaande de aansluiting bij het Europese Kwalificatiekader (EKK) gaat oppakken. De minister geeft aan dat ook hij uitkijkt naar hoe de uitwerking van «best practices» op het terrein van de benchmarks vorm zal krijgen. Hij zal dit punt derhalve inbrengen tijdens de Raad.

De aansluiting bij het Europees Kwalificatiekader (EKK) is van groot belang voor de internationale mobiliteit van onze studenten en beroepsbeoefenaren, aldus de minister. De start is gemaakt om het Nationaal Kwalificatiekader te ontwikkelen. Dit NKK zal tussen nu en eind volgend jaar worden ontwikkeld, getest en wordt de verbinding gelegd met het EKK.

Volgens de aanbeveling van de Europese Commissie zullen eind 2010 de nationale kwalificaties, via dit NKK, ingeschaald zijn in het Europees Kwalificatiekader (EKK).

De minister geeft aan dat er naar gestreefd wordt om in 2012 het relevante EKK niveau op alle diploma's en certificaten te vermelden.

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom de doelen die we willen halen zijn bijgesteld, zoals bijvoorbeeld het doel «40% heeft tertiair onderwijs gevolgd» in plaats van «50% heeft een diploma». De leden vinden dat we niet te makkelijk onze doelstellingen moeten verlagen.

De minister is het met de PvdA-leden eens dat het goed is om ambities te hebben, zolang deze realistisch zijn. Hij geeft te kennen dat wat hem betreft de doelstelling voor tertiair onderwijs dan ook niet naar beneden bijgesteld hoefde te worden. De huidige doelstelling van 40% is het resultaat van de input die door een substantieel aantal lidstaten is geleverd. Voor een aantal lidstaten is 40% in 2020 een hoge ambitie als rekening wordt gehouden met het aandeel van het tertiair onderwijs op dit moment. Net als voor andere doelstellingen geldt derhalve ook voor deze doelstelling dat het een gemiddelde voor de gehele EU betreft.

Voorts vragen de PvdA-leden hoe het subsidiariteitsbeginsel zich verhoudt ten opzichte van deze doelstellingen. De leden zijn het met de minister eens dat onderwijs vooral een zaak van de lidstaten zelf is, maar zij zien ook de kracht van de ambitie van alle lidstaten om samen de kennis-economie van Europa tot grotere hoogte te brengen.

De minister geeft aan dat volgens het subsidiariteitsbeginsel de verantwoordelijkheid op het laagst mogelijke niveau moet liggen dat daar bij past. Daarnaast stelt het EU-verdrag dat de verantwoordelijkheid voor de inhoud en vorm van het onderwijsstelsel de verantwoordelijkheid van de lidstaten is. De commissie heeft echter de bevoegdheid om aanvullende maatregelen voor te stellen met als doel de kwaliteit van het onderwijs in de EU te verhogen.

De minister is het met de PvdA-leden eens dat het van belang is dat de lidstaten en de Commissie er gezamenlijk naar streven de kennis-economie in de EU tot grotere hoogte te brengen. Dit kan volgens de minister echter ook bereikt worden zonder veel benchmarks in te stellen. De grootste inspanning om onze gemeenschappelijke doeleinden te bereiken zal nationaal moeten worden geleverd. «Leren van elkaar» is daarbij één van de meest krachtige instrumenten.

De leden van de SP-fractie hebben aangegeven zien niets in de streefwaarden (benchmarks) uit het werkprogramma onderwijs en training, en wijzen op het principe dat onderwijs een nationale aangelegenheid is. Dat onderwijs een nationale aangelegenheid is, is niet alleen de mening van de minister, maar ook een feit. Het principe dat in de raadsconclusies de Europese lidstaten worden uitgenodigd om zich te committeren aan

vijf benchmarks (hetzelfde aantal als bij het vorige programma van Onderwijs en Training wat in 2003 van kracht is gegaan) doet daar op geen enkele wijze iets aan af. In de huidige raadsconclusies is namelijk ook terecht opgenomen dat de benchmarks een vrijwillig karakter hebben. Dit betekent dat de benchmarks geen verplichtingen hebben voor nationaal beleid. Wat op Europees niveau geregeld wordt, is dat lidstaten van elkaar kunnen leren. Als er over de onderwijsterreinen waarop de benchmarks betrekking hebben meer informatie beschikbaar kan worden gesteld, geeft dat extra inzicht in welke lidstaten goed op een bepaalde benchmark scoren. Overigens geldt voor de meeste benchmarks dat Nederland op dit moment goed scoort, en zijn inschatting is dat dat niet zal veranderen of zelfs beter wordt.

Partnerschappen tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven

De leden van de PvdA-fractie ondersteunen om de relatie tussen bedrijfsleven en onderwijs te verbeteren. De fractie vraagt de minister aan te geven wat de concrete voorstellen zijn, wat Nederland hieraan reeds doet en of de afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven voor verbetering vatbaar is.

Een concreet voorstel in de raadsconclusies dat volgens de minister tot de verbeelding spreekt, is het bevorderen van samenwerking tussen werkgevers en andere relevante partijen met betrekking tot het erkennen van eerder verworven competenties. Een ander voorstel is het bevorderen van de dialoog tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven. Beide activiteiten worden in Nederland door de Projectdirectie Leren en Werken uitgevoerd. Het Kenniscentrum EVC ondersteunt werkgevers én werknemers bij het erkennen van verworven competenties. Via het afsluiten van convenanten maken onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven afspraken over de scholing van hun werknemers.

De samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven is op dit moment nog in volle ontwikkeling. Er zijn verschillende initiatieven opgezet om deze samenwerking te versterken. Daarmee is niet gezegd dat geen ruimte is voor verbetering. In Nederland zijn de randvoorwaarden echter op orde. De minister geeft aan het derhalve op dit moment niet nodig te achten om daar extra aandacht aan de besteden.

Volgens de leden van de SP-fractie is het niet nodig dat Europees wordt geregeld hoe het bedrijfsleven contact houdt met onderwijsinstellingen. Gevraagd wordt wat de toegevoegde waarde is van Europese afspraken. Tevens wordt gevraagd welk standpunt de minister inneemt als Nederland niet aan de waarden voldoet.

In reactie op de vragen van de SP-leden geeft de minister aan dat in de raadsconclusies over partnerschappen tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven lidstaten worden uitgenodigd om de samenwerking tussen beide partijen te stimuleren. Europa *regelt* in dit kader dus niets. De toegevoegde waarde van de raadsconclusies is dat de mogelijkheid geboden wordt voor lidstaten om op dit terrein van elkaar te leren. Bovendien is een goede samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven in alle lidstaten goed voor de Europese economie op lange termijn.

In de raadsconclusies worden geen eisen gesteld aan de (vormgeving van de) samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven. Van Europese waarden waaraan voldaan moet worden, is in dit verband derhalve geen sprake, aldus de minister.

3. Fiche: Beschikking inzake MEDIA Mundus

De SP-fractie vraagt aan de minister hoe Nederland gaat voorkomen dat met de financiële middelen, die met het MEDIA Mundus-programma vrijkomen, opnieuw geld wordt vrijgemaakt voor de zelfpromotie van

Europa? Daarnaast vraagt de SP om de toegevoegde waarde voor Nederlandse burgers.

De minister geeft aan dat uit de impact assesment van de Commissie – die gemaakt is ter voorbereiding op het opstellen van dit programma – blijkt dat het concurrentievermogen van de Europese audiovisuele industrie versterkt moet worden. Nederland ondersteunt deze opvatting van de Commissie. In het licht van deze omstandigheid kan enige «promotie» kan dus geen kwaad, aldus de minister.

Het programma richt zich ook op het stimuleren van de culturele diversiteit en het verbreden van het aanbod. Het programma heeft in dit verband bijvoorbeeld als doel om de distributie van audiovisuele werken het stimuleren van evenementen rond filmeducatie gericht op jongeren, te bevorderen. Daar kan de Nederlandse burger ook van profiteren.

4. Verslag informele bijeenkomst gezinsministers van 4–5 februari 2009

Tijdens de Informele bijeenkomst van EU-gezinsministers op 4 en 5 februari jl. stond het thema «Europese werkgelegenheidsstrategie en kinderopvang» centraal.

De leden van de CDA-fractie betreuren het dat minister Rouvoet met het verslag van de informele bijeenkomst van gezinsministers de Kamer geen inzicht geeft in wat de inbreng van Nederland geweest is. Het is interessant om te zien op welke punten er discussie ontstond, onder andere de vrije keuze van ouders om arbeid en zorg naar eigen goeddunken in te vullen, waarbij Oost-Europese landen benadrukten dat de «specialisatie» van arbeid (de man) en zorg (de vrouw) aan de lidstaten of gezinnen over te laten. Werd dit punt ook betrokken bij de geuite bezorgdheid onder de lidstaten ten aanzien van het te lage geboortecijfer, zo vragen deze leden. Ook willen de leden van deze fractie weten hoe de minister heeft gereageerd op het voorstel van het voorzitterschap om vrouwen die zich volledig wijden aan de zorg voor hun kleine kinderen daarvoor te herwaarderen/belonen.

De discussie krijgt een vervolg in de bijeenkomsten van ministers van Sociale Zaken. De leden van de CDA-fractie in hoeverre de discussie hiermee voor de ministers voor Jeugd en Gezin wordt voortgezet en hoe het overleg met de minister van Sociale Zaken verloopt.

De minister geeft aan dat deze vragen betrekking hebben op het werkkterrein van minister Rouvoet. In reactie hierop wordt een separate brief naar de Kamer gestuurd.

Uitgangspunten van Europa aangaande kinderopvang zijn gericht op het belang van het kind, de kwaliteit van kinderopvang en de vrijheid van gezinnen om zelf te kunnen kiezen. De leden van de SP-fractie onderschrijven deze uitgangspunten. Deze leden vragen de minister of hij deze mening ook deelt, of hij eveneens van mening is dat kinderopvang ook voor ouders met de laagste inkomens betaalbaar moet blijven. Tot slot merken de leden van de SP-fractie op dat het doel voor de lidstaten is zorg te dragen voor een opvangaanbod van tenminste 33% voor kinderen tot drie jaar en tenminste 90% voor kinderen van drie tot de leerplichtige leeftijd. Aan de minister wordt gevraagd of Nederland dit doel haalt en wat de percentages zijn als de bezuinigingen doorgang hebben.

Namens staatssecretaris Dijkema, brengt de minister in dat hij de mening deelt dat het belang van het kind, de kwaliteit van kinderopvang en de vrijheid van gezinnen om zelf te kunnen kiezen uitgangspunt is. Ook met de maatregelen die genomen worden in de kinderopvang blijft de keuze-

vrijheid van ouders behouden. Ouders met de laagste inkomens krijgen in 2009 meer dan 95% van de kosten tot het maximum uurtarief vergoed. Aangaande de percentages van het opvangaanbod, geeft de minister aan dat uitgesplitste gegevens van het gebruik van kinderopvang door kinderen tot 3 jaar en van kinderen van 3 tot de leerplichtige leeftijd niet beschikbaar zijn. Wel is bekend dat 55% van de kinderen van 0 tot en met 4 jaar in 2008 gebruik maakte van de kinderopvang en dat 99,7% van de kinderen van 4 tot 5 jaar (de leerplichtige leeftijd) gebruik maakt van het primair onderwijs. Ook na de invoering van de maatregelen, zoals aanpassingen van de toeslagtabel in 2009 en de aanpassingen in de gastouderopvang in 2010 wordt nog steeds een groei verwacht van het aantal kinderen in de opvang, zij het dat deze lager is dan zonder deze maatregelen.